

Gyorsan, pontosan, szépen

Hogyan és miért használjunk mészterméket az eredményes repcetermesztéshez?

Ha egy mondatban akarjuk a kérdésre a választ összefoglalni: többet (m)ésszel... De pontosan miért is?

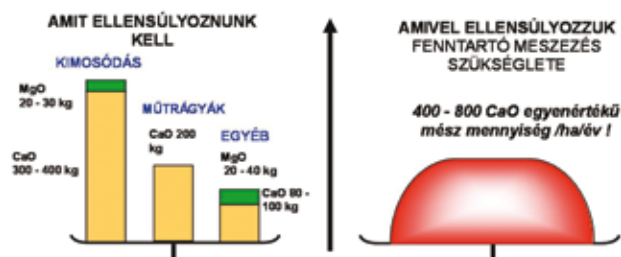
A soktonnás siker egyik feltétele

A hazai mezőgazdálkodásra alkalmas területeink igen jelentős részén talajaink savanyodnak, ami közvetlenül hatással van mind a rövid-, mind a hosszú távú sikeres gazdálkodásra, ezen belül repcetermesztésünkre is (1. ábra). Gondoljunk csak bele, hogy az elmúlt néhány évtizedben a repcefajták és hibridek potenciális teljesítménye milyen előrehaladást produkált (akár 7t/ha feletti realizált termés, hazai gazdaságban). A realizálásnak a saját területünkön pedig ára van... Azt pedig, hogy a befektetésből mennyi lesz az, ami valóban hatással lesz a termésre, és mi az, ami nem hasznosul, több tényező is befolyásolja, és ezek közül az egyik legfontosabb a talajunk állapota. Sokat tehetünk a sikerért helyesen megválasztott agrotechnikával, sőt igazából a helyes agrotechnika a jó termés előfeltétele. Azonban a jó agrotechnikától elvárt jó eredményt is akkor tudjuk elérni, ha talajunk erre alkalmas.

Depresszió ellen kalciumot!

A talajok savanyodása több szempontból is befolyásolja a repcetermesztés sikerét. Egyrészt a pH-érték csökkenésével megváltozik a talajban lévő – akár nagy mennyiségben kijuttatott – tápelemek felvehetősége, fokozódik egyes nem kívánatos elemek felvétele, illetve alapvetően változhat az ásványi anyagok forgalmának egyensúlya. Másrészt a megfelelő kalcium megléte a talajban, a talaj művelése és a növény fejlődése szempontjából optimális állapot fontos előfeltétele. Hiányában talajszerkezet-leromlás, tömörödés, levegőtlenség, rossz vízháztartás és rossz művelhetőség jelentkezik, mint azt sajnos sokfelé láthatjuk és tapasztalhatjuk.

Növényeink vitalitását mutatja, hogy egy bizonyos szintig képesek még ilyen körülmények között is mérhető teljesítményre, de ez egyrészt messze elmarad attól, amit egy kalciummal jól ellátott, jó szerkezetű talajon lennének képesek produkálni, másrészt a savanyodás folyamata – ha nem teszünk ellene – magától nem fordul vissza, így csak idő kérdése, mikor jelentkezik kisebb vagy nagyobb termésdepresszió.

1. ábra

Repce-specifikus receptek

Az eddig leírtak általánosságban érvényesek a növénytermesztésre, de vannak kifejezetten olyan specifikumok, amelyek a repcére fokozottan érvényesek. Az alábbiakban röviden összefoglaljuk ezeket.

- **Vetés mélység:** egy korábbi meszeszési témájú cikkben szerepelt egy ábra a talaj pH-értékének alakulásáról különböző talajmélységekben. Azon az ábrán jól látszódott, hogy a legfelső 1-2 cm a leginkább kitett az alacsony pH-értéknek. A repcemag a vetéskor pedig éppen ide kerül...
- **Vetés idő:** a repce optimális vetési idején gyakran olyanok a csapadékviszonyok, vagy éppen szárazabb időszak van, ami miatt főleg a korábbi csapadékot meg nem tartó, rossz szerkezetű talajokon kockázatosabbá válik a repcetermesztés, különösen, ha ez a periódus elhúzódik.
- **Életciklus:** a repce gyakorlatilag négy évszakot él meg a szántóföldön, különböző környezeti viszonyoknak kitéve: hideg-meleg, csapadékos és aszályos periódus, stb. A jó talajszerkezet teljesen más állapot jelent a növénynek – talajnedvesség pufferelés, talajlevegő, talajélet, talajhőmérséklet –, mint egy tömörödött, rossz levegő- és vízgazdálkodású, a szélsőségeket erőteljesen közvetítő talaj, amelynek ráadásul a művelhetősége sem ideális.
- **Talaj-előkészítés:** a repce a jól előkészített, aprómorzsás szerkezetű talajt igényli, ezt pedig csak jó talajból lehet kihozni.
- **Szűk időintervallum vetés előtt:** legtöbbször, pl. őszi kalászos betakarítását követően néhány hét áll rendelkezésre a vetésig az összes agrotechnikai mű-

velet elvégzésére. De gondoljunk csak bele, hogy az elővetemény után maradt tarló elbomlására gyakorlatilag a vetésig nincs idő, és nem mindegy, hogy a későbbiekben egy jó szerkezetű talajban megfelelő idő alatt és jó hatékonysággal, vagy csak lassan és rossz hatékonysággal, részben bomlik le, és csak problémát okoz – kevesebb hasznosítható tápanyag, csírázási-, tápanyag-felvételi problémák, kórokozók áttelelése, gyomosodás.

- **Magas tápanyagigény:** ne felejtsük, a növény számára a hasznosítható tápanyag számít! A pH-érték csökkenésével, a talaj savanyodásával a tápanyag-hasznosulás jelentősen romlik.

Az optimális talajállapot elérése és fenntartása mellett a kalcium másik igen fontos szerepe a növényéletta-

1000 kg köliszt fajlagos felületének alakulása szemcseméret függvényében:			
Örlési finomság	2 mm	0,315 mm	0,080 mm
Felszín (m ²)	2 200	19 000	75 000

2. ábra

ni folyamatokban van. Elengedhetetlen a megfelelő sejtfal szerkezet kialakulásához, a gyökérfejlődéshez, részt vesz a szénhidrát-anyagcsere szabályozásában, és a megfelelő ellenálló-képesség kialakulásában. A repcét közepesen kalciumigényes növényként tartjuk számon, fajlagos kalciumigénye 30-50kg/1t termés, komoly hatása van tehát a növény számára elérhető kalcium mennyiségének, és kifejezett hiánytüneteket sokszor maga a növény nem is mutat, csak teljesítményében marad el.

Mi a teendőnk?

Legfőképpen a talajunk megfelelő ismerete az első lépés. Ha tudjuk-látjuk, hogy talajaink savanyúak, kalcium-hiányosak, vagy savanyodás tüneteit mutatják, ne halogassuk a döntést, lépünk! Higgyük el, hogy a megfelelő megoldások ma már elérhetőek!

A repce vetése előtt rendelkezésre álló rövid idő-intervallum ellenére a meszezés megoldható. Erre ideális megoldás az égetett mész (CaO) alapú meszező anyag, amely kisebb (néhány 100 kg-tól maximum 2 t/ha) hektáronkénti dózisban alkalmazható, higroszkóposága miatt vízben azonnal oldódó, ezért a talajra hatását gyorsan kifejítő anyag (mérés eredmények már 1 hónap elteltével jelentős hatást mutattak). Technológiai felkészültségünkől, alkalmazható gépeinktől függően választhatunk finomabb vagy durvább őrleményt, illetve porfrakciót már inkább csak nyomokban tartalmazó néhány mm-es szemcsékből álló anyagot is. Előbbi a csigás adapterekhez, utóbbi kifejezetten röpitőtárcsás műtrágya szórókhoz ideális.

A meszezés igénye – becsült mennyiségek

Pontosabb kalkulációt talajvizsgálat és talajismeret alapján lehet végezni

A pH érték ½ ponttal való emeléséhez szükséges mennyiség, átlagban, hektáronként:

Talaj	CaO	CaCO ₃ (<50% CaO)
Homoktalajok	400-1000 kg	800-2000 kg
Vályogtalajok	800-2000 kg	1700-4400 kg
Agyagos, humuszban gazdag talajok	1300-3400 kg	2600-6800 kg

(Vigyázzunk az egyszeri túl nagy dózis kijuttatásával, ajánlott a rendszeres, mérsékelt adagú meszezés. Három évente végrehajtott fenntartó meszezés megfelelő arányt jelent)

3. ábra

Kalcium-oxiddal történő meszezést az elővetemény lekerülésétől legkésőbb a vetést megelőző hétig végezzük el!

Használhatunk az égetett mész mellett kalcium-karbonát alapanyagú mészkölisztet is, de ennek oldódási sebessége lényegesen lassabb. Ha mégis ezt választjuk, vegyük figyelembe a termék szemcse eloszlását, mert – ellentétben az égetett mész alapú termékekkel, ahol az oldhatóság szempontjából a szemcseméretnek nincs gyakorlati jelentősége – kalcium-karbonát esetében ez lesz a meghatározó (2. ábra). Hektáronként savanyodás mértékétől függően 2-6 t/ha dózissal számoljunk, kivéve, ha ettől eltérő mennyiség kerül meghatározásra talajvédelmi okokból, pl. jelentős mennyiségű hígtrágya kijuttatás miatt. Bár pontos mennyiséget, és akár több évre vonatkozó talajjavítási tervet talajvizsgálati eredmény ismeretében lehet meghatározni, általános tájékoztató információkat találhatunk a 3. ábrán.

Bármilyen mészanyagot használunk, a talajba történő sekély – 5-10 cm-es – bekeverés javítja a hatékonyságot. Ennél mélyebbre ne vigyük le, mert a kalcium a talajban már csak lefelé mozog, és éppen a felső rétegből fog hiányozni.

Megéri meszezni

Összefoglalva, nagyon sok érv szól a repce előtti meszezés mellett, és a ma elérhető termékek között már vannak olyanok, amelyek pontos adagolással, egyenletes szóráskeppel kijuttathatóak, és gyorsan kifejtik hatásukat, tehát már a repce is hasznosítani fogja a meszezés következtében kialakult jobb talajállapotot és magát a kalciumot is. Termékválasztáskor részesítsük előnyben a kifejezetten mezőgazdasági célra kifejlesztett mésztermékeket, amelyek között már találunk kipróbált és a szakma által elismert, díjnyertes terméket is.

Wágner József
üzletfejlesztő, szaktanácsadó